LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Asiantuntijalausunto

Päivämäärä: 8.10.2024

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b ja 22 a §:n muuttamisesta (HE 141/2024 vp)

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää valtiovarainvaliokunnan verojaostoa asiantuntijalausuntopyynnöstä ja esittää lausunnossaan seuraavaa:

Esityksen mukaan 10 prosentin suuruisen alennetun verokannan soveltamisalaan nykyisin kuuluvat hyödykkeet siirrettäisiin 14 prosentin suuruisen alennetun verokannan soveltamisalaan. Muutos ei koskisi sanoma- ja aikakauslehtiä eikä yleisradiotoimintaa. Esityksessä ehdotetut muutokset ovat osa pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman veropoliittisia toimia, joilla tuetaan julkisen talouden tasapainottamistavoitetta.

Arvonlisäverolain 85 a §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan henkilökuljetuspalveluihin sovelletaan nykyisin alennettua 10 prosentin verokantaa. Alennettua verokantaa sovelletaan kaikkiin verollisiin henkilökuljetuspalveluihin, kuten juna-, linja-auto-, taksi-, lentokone- ja laivakuljetuksiin. Henkilökuljetuspalvelut, jotka tapahtuvat suoraan ulkomaille tai suoraan ulkomailta ovat verottomia oikeuksin vähentää hankintoihin sisältyvä vero.

Esityksessä on arvioitu henkilökuljetusten arvonlisäverokannan muuttamisen lisäävän arvonlisäverotuottoa 72 miljoonaa euroa vuodessa. Arviossa on huomioitu kysyntävaikutukset. Henkilökuljetuspalveluiden arvonlisäverotuottojen on arvioitu muodostuvan pääasiassa yksityisestä kulutuksesta. Liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää huomiota siihen, että oletukseen liittyy esityksen mukaan epävarmuutta, sillä yksityisen kulutuksen osuus on ollut uusimmissa tiedoissa matalampi johtuen koronapandemian vaikutuksista.

Liikenne- ja viestintäministeriö nostaa esiin, että valtion ja kuntien viranomaisten ostot ja matkakustannusten korvaukset ovat merkittävä osa henkilökuljetuspalveluita tarjoavien yritysten liikevaihtoa. Esityksessä todetaankin, että muutos lisää julkisyhteisöjen maksamien matkakustannusten korvauksia, minkä arvioidaan vähentävän verotuottoa vuositasolla 13 miljoonaa euroa. Suurimman osan henkilöliikenteen verotuottojen kasvusta on kuitenkin arvioitu muodostuvan yksityisestä kulutuksesta tie- ja rautatieliikenteeseen.

Julkisesti tuetun joukkoliikenteen osalta on liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan odotettavissa, että arvonlisäverokannan muutos välittyy matkalippujen hintoihin. Joukkoliikenteen järjestämiskustannukset ovat merkittävästi nousseet viime vuosina samalla, kun koronapandemian myötä matkustajamäärät samaan aikaan laskivat, minkä vuoksi joukkoliikenneviranomaisilla on

vähemmän liikkumavaraa kantaa itse arvonlisäveron nousua. Esityksessä onkin arvioitu julkisen liikenteen lippuhintojen nousevan, mikä myös kasvattaa julkisen kulkuneuvon mukaan tehtyjen matkakuluvähennyksiä pienentäen ansio- ja pääomatuloveron tuottoa arviolta yhteensä 3,5 miljoonaa euroa vuodessa.

Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy esityksen yleiseen arvioon alennettujen arvonlisäkantojen tehokkuudesta yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää kuitenkin tärkeänä, että henkilökuljetuspalveluiden kilpailukykyä tuetaan. Alennettujen arvonlisäverokantojen soveltaminen on osa keinovalikoimaa, millä voidaan myös turvata palvelujen saatavuutta.